

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών) όσον αφορά την αλληλεπίδρασή του με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. .../... του Συμβουλίου για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων»

COM(2012) 512 final — 2012/0244 COD

και «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση»

COM(2012) 510 final

(2013/C 11/08)

Γενικός εισηγητής: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Στις 12 Σεπτεμβρίου 2012, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την

«Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση»

COM(2012) 510 final.

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2012 και στις 22 Οκτωβρίου αντίστοιχα και σύμφωνα με το άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισαν να ζητήσουν τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την:

«Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών) όσον αφορά την αλληλεπίδρασή του με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. .../... του Συμβουλίου για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων»

COM(2012) 512 final — 2012/0244 (COD).

Στις 17 Σεπτεμβρίου 2012, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών.

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, κατά την 484η σύνοδο ολομέλειας, της 14ης και 15ης Νοεμβρίου 2012 (συνεδρίαση της 15ης Νοεμβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Trias Pintó και υιοθέτησε με 194 ψήφους υπέρ, 15 κατά και 22 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι είναι απαραίτητο, αλλά ανεπαρκές, το εκτεταμένο ρυθμιστικό πρόγραμμα οικονομικών μεταρρυθμίσεων που προβλέπεται από τη "Δέσμη για την Τραπεζική Ένωση" για την αντιμετώπιση της κρίσης και τη σταθεροποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ONE) ⁽¹⁾, με στόχο να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στη ζώνη του ευρώ και στο μέλλον της ΕΕ, καθώς και για να βελτιωθεί η διακυβέρνηση και να καταπολεμηθεί ο αυξανόμενος κατακερματισμός των τραπεζικών αγορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ κρίνει κατάλληλη τη δέσμη μέτρων που περιγράφονται στον οδικό χάρτη COM (2012) 510 και σε δύο νομοθετικές πράξεις COM (2012) 511 και COM (2012) 512, η δεύτερη αποτελεί επίσης αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης.

1.2 Η ΕΟΚΕ συγχαίρει την Επιτροπή για το εμπειριστατωμένο έργο της αλλά, παράλληλα, απευθύνει έκκληση να υιοθετηθούν τα μέτρα πριν από το τέλος του 2012 και να υπάρξει προσεκτική προετοιμασία όσον αφορά τον αντίκτυπο για τις τράπεζες και τις εθνικές οικονομίες. Θα είναι ουσιαστικής σημασίας για το κύρος των κυβερνήσεών μας **να οικοδομήσουμε περισσότερη και καλύτερη Ευρώπη**, εκχωρώντας αρμοδιότητες και στηρίζοντας τη δυνατότητα εφαρμογής τους με μια υψηλής ποιότητας εποπτεία και μεγαλύτερη ενσωμάτωση με στόχο μια πραγματική ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, κοινωνικά χρήσιμη και οικονομικά αποδοτική.

1.3 Ο επείγων χαρακτήρας και η ανεπάρκεια των μέτρων οφείλεται στο κόστος που υπερβαίνει κατά πολύ τα 4,5 τρισεκατομμύρια ευρώ φορολογικών εσόδων που έχουν δεσμευτεί μέχρι σήμερα για τη διάσωση των τραπεζών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η χρηματοπιστωτική κρίση έχει προκαλέσει τη χειρότερη παγκόσμια ύφεση μετά τη Μεγάλη Ύφεση, ιδιαίτερα στην ευρωζώνη, όπου η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στο ευρώ και στη διακυβέρνηση των θεσμών του καθίσταται ακόμη πιο επιτακτική και επείγουσα. Οι

⁽¹⁾ Οκτώ κανόνες που έχουν ήδη εγκριθεί από την ΕΕ, δεκατέσσερις σε διαδικασία συναπόφασης και μια άλλη πρόταση πριν από την Δέσμη για την τραπεζική ένωση http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/map_reform_en.htm.

αυστηρότεροι κανόνες παρέχουν ασφάλεια στους πολίτες και τις αγορές, αν και η αμφισβήτηση των υφιστάμενων, η αβεβαιότητα των νέων και η καθυστέρηση της εφαρμογής τους μπορεί να αποτελέσουν πηγή μεγαλύτερης αβεβαιότητας. Συνεπώς, ο χρόνος προσαρμογής των θεσμών που στηρίζουν το ευρώ θα πρέπει επίσης να είναι πιο σύντομος και ακριβής.

1.4 Η ΕΟΚΕ καλεί να υπάρξει ταχεία συμφωνία για τη θέση σε ισχύ του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (ΕΕΜ). Τούτο σημαίνει ότι πρέπει να αρχίσει η ενοποίηση από το 2013 χωρίς οριστούν αβέβαιοι στόχοι, καθώς ο αρχικός βασικός στόχος είναι να σωθεί το ευρώ, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθεί το κόστος για τους φορολογούμενους πριν από οποιαδήποτε αναδιάρθρωση ή κλείσιμο με επαρκή εκ των προτέρων χρηματοδότηση και κάλυψη του κόστους εξυγίανσης από τους μετόχους και τους πιστωτές.

1.5 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, για το σκοπό αυτό, η ΕΚΤ συνεργάζεται από την αρχή με ένα εποπτικό συμβούλιο, προκειμένου να αποφεύγονται πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων με τη νομισματική δραστηριότητά της.

1.6 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι η ΕΚΤ αναλαμβάνει την ευθύνη της εποπτείας του συνόλου των τραπεζών στην Ένωση, όσο μικρές και να είναι, και ιδίως των ενοποιημένων ισολογισμών των διασυνοριακών δραστηριοτήτων, και τη θέση σε ισχύ ενιαίου εγχειριδίου κανόνων. Επίσης, ανατίθενται στην ΕΚΤ καθήκοντα, αρμοδιότητες και οι απαραίτητοι πόροι για να εξασφαλίζεται η ανίχνευση των κινδύνων που απειλούν τη βιωσιμότητα καθώς και για να απαιτεί τη λήψη κατάλληλων διορθωτικών μέτρων, με την ενεργό συμμετοχή των εθνικών εποπτικών αρχών στον ΕΕΜ. Ακόμη, είναι σκόπιμο να παραμείνουν υπεύθυνες για την προστασία των καταναλωτών, αν και η πρόταση της Επιτροπής δεν αναφέρεται στην πρόληψη των πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ του ευρωπαϊκού επιπέδου προληπτικής εποπτείας και των αρμοδιοτήτων των εθνικών αρχών.

1.7 Όσον αφορά την μακροπροληπτική πολιτική, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει να δοθεί σημαντικότερος ρόλος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) και στην ΕΚΤ στο πλαίσιο ενός πιο ολοκληρωμένου χρηματοπιστωτικού συστήματος και ζητεί από την Επιτροπή να διασαφηνίσει την αλληλεπίδραση εθνικών αρχών και ΕΚΤ.

1.8 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την προώθηση της συμμετοχής των χωρών εκτός ευρωζώνης να ασκήσουν τη ρήτρα προσχώρησης (opt-in), με αντίστοιχα δικαιώματα με τις χώρες της ευρωζώνης μέσω πιο απλών και ελκυστικών διαδικασιών συμμετοχής, χωρίς να παραβιάζεται η ΣΛΕΕ.

1.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να επιτευχθεί καλή σύνδεση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, γνωρίζοντας ότι, σε πρώτη φάση, θα υπάρξουν επικαλύψεις λειτουργιών. Όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων, η

αναθεώρηση των κανόνων ψηφοφορίας με αλλαγή του κανονισμού ΕΑΤ και οι μεγαλύτερες αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων της ανεξάρτητης επιτροπής χρειάζονται περαιτέρω εξέταση και ανάλυση, προκειμένου να επιτευχθεί ισορροπία στα συμφέροντα των κρατών μελών στην εσωτερική αγορά που δεν συμμετέχουν στον ΕΕΜ και, παράλληλα, να αποφευχθεί ο κίνδυνος παράλυσης της ολοκλήρωσης της Ευρωζώνης από μειοψηφίες. Είναι σημαντικό να αποφευχθεί η δημιουργία μιας αγοράς δύο βαθμίδων για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και, για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ επισημαίνει το ζήτημα αυτό.

1.10 Επιπλέον, η ΕΚΤ, το ΕΣΣΚ και οι νέες ευρωπαϊκές αρχές χρηματοπιστωτικής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της ανεξάρτητης επιτροπής, θα πρέπει να περιλαμβάνουν στις εργασίες τους τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ιδιαίτερα τις οργανώσεις καταναλωτών και τα συνδικάτα⁽²⁾, διατηρώντας υψηλή την ανεξαρτησία τους, τη διαφάνεια και την αντίσταση σε πολιτικές πιέσεις.

1.11 Η ταχύτητα μεταφοράς της εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων και οι σχετικές αλλαγές στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ), (της οποίας ο ρόλος πρέπει να επικεντρωθεί στην εξασφάλιση της συνοχής και της εναρμόνισης των κανονιστικών και τεχνικών προτύπων και η επέκτασή τους σε όλη την ΕΕ), αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία, όπως οι αυστηρότερες απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για τις τράπεζες⁽³⁾, τα μέτρα για την ενίσχυση και τη βελτίωση του κοινού συστήματος προστασίας των καταθέσεων⁽⁴⁾, καθώς και η ολοκληρωμένη διαχείριση της κρίσης με εργαλεία διάσωσης και εξυγίανσης των τραπεζών⁽⁵⁾ προκειμένου να ενισχυθεί ο ευρωπαϊκός τομέας και να αποφευχθούν μελλοντικές αλυσιδωτές επιπτώσεις, ιδιαίτερα εκείνων που οφείλονται στον υψηλότερο κίνδυνο που λαμβάνουν οι πελάτες των επενδυτικών τραπεζών. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να ορίσει συγκεκριμένους χρονικούς και λειτουργικούς στόχους στο ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων.

1.12 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να προτείνει χρονοδιάγραμμα και λεπτομέρειες για τον ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης (ΕΜΕ)⁽⁶⁾, καθώς και για άλλα σημαντικά ζητήματα προς διασαφήνιση, όπως η διαχείριση κρίσεων στις κοινές δράσεις ελέγχου. Με τον τρόπο αυτό, η **τραπεζική ένωση** θα αποκτήσει αξιοπιστία και θα αποτελέσει την κοινή βάση ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς. Θα αποφευχθούν σχετικά μικρές πτωχεύσεις που είναι αιτίες συστημικής βλάβης ή δυσπιστίας, προκαλούν μεταφορές καταθέσεων σε άλλες χώρες και αποδυναμώνουν τα εθνικά τραπεζικά συστήματα. Θεωρούμε ότι, στη συνέχεια, ο ΕΜΕ μπορεί να αναλάβει πρόσθετα καθήκοντα συντονισμού της διαχείρισης κρίσεων. Όμως, η παρακολούθηση και η εξυγίανση θα πρέπει να πραγματοποιούνται παράλληλα, έτσι ώστε να αποφεύγονται αποφάσεις κλεισίματος τράπεζας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και το κόστος πληρωμής των καταθέσεων να βαρύνει το κράτος μέλος.

(2) Βλ. Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Τρόποι συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών» – ΕΕ C 143 της 22.05.2012, σ. 3.

(3) http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/new_proposals_en.htm.

(4) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:068:0003:0007:EL:PDF>

(5) http://ec.europa.eu/internal_market/bank/crisis_management/index_en.htm.

(6) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/es/ec/131290.pdf

1.13 Η ΕΟΚΕ καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να τηρήσουν τις βασικές αρχές οι οποίες πρέπει να διέπουν όλη την παράγωγη νομοθεσία και άλλα κεκτημένα, και να στηρίζονται στην ισχύ του νόμου και όχι στην εξουσία. Η αποκατάσταση της συμμόρφωσης είναι ολοένα και πιο επιτακτική στην ευρωζώνη, προκειμένου να βοηθηθεί η τραπεζική ένωση από τη δημοσιονομική ένωση μέσω ενός κοινού μηχανισμού για την έκδοση χρέους και άλλου μηχανισμού δημοσιονομικών μεταβιβάσεων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κύκλοι που παράγουν ασύμμετρες κρίσεις, όπως αυτές που βιώνουν με σφοδρότητα οι περισσότερες χώρες της ευρωζώνης τα τελευταία χρόνια. Ο ΕΕΜ θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από τα τέλη εποπτείας που επιβάλλονται στις τράπεζες, τα οποία θα πρέπει να αντανakλούν το προφίλ κινδύνου του οργανισμού που θα εποπτεύεται. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει να καταρτίσει πράσινη ή λευκή βίβλο με θέμα τον εναρμονισμένο τρόπο χρηματοδότησης της τραπεζικής ένωσης, προκειμένου να λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με φόρους ή εισφορές στις χρηματοπιστωτικές και τραπεζικές συναλλαγές, οι οποίες είναι απαραίτητες, αλλά σήμερα προκαλούν κατακερματισμό.

1.14 Μια τραπεζική ένωση θα αποτελέσει ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της ευρωζώνης και του συνόλου της ΕΕ για την είσοδο σε ένα ενάρετο κύκλο που να υπερβαίνει τις αδυναμίες σχεδιασμού και να επιτρέπει στην ενιαία αγορά να ανακτήσει την ανταγωνιστικότητά της, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής Ευρώπη 2020. Έτσι θα μπορούσε να αποτραπεί το κύμα της χρηματοπιστωτικής καινοτομίας που προκύπτει από το "σκιάδες τραπεζικό σύστημα" με βάση τη σύμβαση Βασιλεία III, όπως επισημαίνεται στις πιο πρόσφατες εκδόσεις του ΔΝΤ. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να ενεργήσει ταχύτατα για να προωθήσει τα νέα πρότυπα για τις επενδυτικές και εμπορικές τράπεζες, δεδομένου ότι το σκιάδες τραπεζικό σύστημα σε πολλές χώρες τείνει να ξεπεράσει τον συμβατικό και ρυθμισμένο νομοθετικό τραπεζικό τομέα.

1.15 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή και στους ευρωπαίους συννομοθέτες να μετατρέψουν αυτό το σχέδιο σε εργαλείο για την χρηματοπιστωτική και την ψηφιακή ένταξη. Τα στελέχη του ΕΕΜ πρέπει να ενεργούν με υπευθυνότητα, να υπόκεινται σε δημοκρατικό έλεγχο, να παρουσιάζονται τακτικά ή όποτε ζητηθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για να απαντούν για τη διαχείρισή τους. Τούτο θα ενισχύσει την πολιτική προβολή των θεμάτων αυτών και θα ενισχύσει τη στήριξη των πολιτών στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

1.16 Τέλος, το πεδίο εφαρμογής της τραπεζικής ένωσης δεν πρέπει να περιορίζεται στην ευρωζώνη και στην ΕΕ στο σύνολό της, αλλά θα πρέπει να προβάλλει τους στόχους συνεργασίας και ανταγωνιστικότητας, ιδίως σε περιοχές επιρροής του ευρώ, και στον υπόλοιπο κόσμο.

2. Ιστορικό και εισαγωγή

2.1 Την 1η Ιανουαρίου 2011, άρχισε να λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) που συστάθηκε με τον κανονισμό 1093/2010/ΕΕ, με βάση τις συστάσεις που διατυπώνονται στην έκθεση Larosière και με σκοπό, αφενός, τη μεταρρύθμιση της εποπτικής διάρθρωσης και, αφετέρου, τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού συστήματος που να περιλαμβάνει τρεις αρχές (για τις τράπεζες, τα χρηματιστήρια και τις ασφάλειες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία), μαζί με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ).

2.2 Παράλληλα, από τον Ιούλιο του 2010, έχει ενισχυθεί η προστασία των καταναλωτών και η εμπιστοσύνη στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες με τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων στις τράπεζες (MEMO/10/318), αποζημίωσης των επενδυτών (MEMO/10/319) και εγγύησης των ασφαλίσεων (MEMO/10/320), ενώ στις 6 Ιουνίου 2012, η Επιτροπή ανακοίνωσε νέα μέτρα διαχείρισης κρίσεων με στόχο την αποφυγή μελλοντικών επιχειρήσεων διάσωσης τραπεζών. Η Επιτροπή πρότεινε αυτό το πλαίσιο εποπτείας στην ανακοίνωσή της με θέμα «Η υλοποίηση της ευρωπαϊκής ανάκαμψης», η οποία δημοσιεύθηκε στις 4 Μαρτίου 2009 και, στη συνέχεια, επεξεργάστηκε τις λεπτομέρειες της νέας αρχιτεκτονικής στην ανακοίνωσή της «Ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική εποπτεία», της 27ης Μαΐου 2009. Και οι δύο επιβεβαιώθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 19ης Ιουνίου 2009, σύμφωνα με το οποίο το σύστημα θα πρέπει να έχει ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της συνέπειας της εθνικής εποπτείας, την ενίσχυση της εποπτείας των διασυνοριακών ομίλων, καθώς και τη θέσπιση ενός ενιαίου εγχειριδίου κανόνων που θα εφαρμόζεται σε όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην εσωτερική αγορά. Τόνισε επίσης ότι οι νέες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές θα πρέπει να έχουν αρμοδιότητες επί των οργανισμών αξιολόγησης (και για το λόγο αυτό τροποποιήθηκαν ανάλογα οι κανονισμοί ΕΚ/1060/2009 και ΕΕ/513/2011).

2.3 Για να ολοκληρωθεί αυτή η επίπονη ρυθμιστική διαδικασία, η Επιτροπή με την ανακοίνωσή της "Χάρτης πορείας προς την τραπεζική ένωση", προτείνει τη θέσπιση των βάσεων ενός **κοινού, υψηλού επιπέδου πλαισίου προληπτικής ρύθμισης** για όλες τις τράπεζες και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σε όλη την ΕΕ, το οποίο να ενοποιεί τους μηχανισμούς εποπτείας, εξυγίανσης και ασφάλισης των καταθέσεων υπό την σκέπη ενός ενιαίου εγχειριδίου κανόνων.

2.4 Για το σκοπό αυτό, ζητεί να συμφωνηθούν **πέντε βασικές ενέργειες** πριν από το τέλος του 2012. Τρεις από αυτές είναι **νομοθετικές προτάσεις για τις οποίες η ΕΟΚΕ έχει ήδη γνωμοδοτήσει ή επεξεργάζεται τη γνωμοδότησή της**: εγγύηση της εφαρμογής των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τις τράπεζες (ΟΚΑ4) (7), οδηγία περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων και οδηγία σχετικά με την ανάκαμψη και εξυγίανση των τραπεζών. **Ακόμη δύο προτάσεις, μαζί με τον οδικό χάρτη, αφορούν την παρούσα γνωμοδότηση**: ένας νέος κανονισμός για την ανάθεση στην ΕΚΤ της προληπτικής εποπτείας των τραπεζών και η τροποποίηση του κανονισμού 1093/2010/ΕΕ σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (ΕΕΑ). Αυτό είναι απαραίτητο για τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ της Αρχής και της μελλοντικής ενιαίας εποπτικής αρχής, και προκειμένου να εξισορροπείται η λήψη αποφάσεων μεταξύ των κρατών του ΕΕΜ και των υπολοίπων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς. Μεταξύ αυτών των πέντε δράσεων, η Επιτροπή προτείνει ένα ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης (ΕΜΕ) και το συντονισμό των μέσων του.

2.5 Ο χάρτης πορείας έρχεται ακριβώς τη στιγμή που το μοντέλο χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης με βάση το ευρώ έχει αρχίσει να χωλαίνει λόγω της κρίσης που ξεκίνησε το 2007. Τα επιτεύγματα της ταχείας ολοκλήρωσης των αγορών μετοχών και ομολόγων στην Ευρώπη καθυστέρησαν να έρθουν στο τραπεζικό τομέα, περισσότερο στις αγορές χονδρικής (διατραπεζική, τίτλων κ.λπ.) σε σχέση με τις αγορές λιανικής πώλησης των τραπεζικών

(7) http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/new_proposals_en.htm.

δανείων και καταθέσεων. Όμως, λόγω της κρίσης, οι αγορές λιανικής επηρεάζονται από τις πρόσφατες τάσεις κατακερματισμού και την επακόλουθη επανεθνικοποίηση των αγορών χονδρικής, ωθούμενη από το συνεχιζόμενο εθνικό χαρακτήρα της εποπτείας, των πλαισίων εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων⁽⁸⁾. Η επανεθνικοποίηση των αγορών χρέους ήταν ιδιαίτερα γρήγορη.

2.6 Στη ευρωζώνη, οι προσαρμογές και τα σχέδια λιτότητας λόγω της κρίσης και με αποτέλεσμα την μείωση του ΑΕγχΠ και της απασχόλησης, ήταν πολύ μεγαλύτερες. Στις 23 Οκτωβρίου 2011, ο Πρόεδρος της Επιτροπής είπε στους ευρωπαίους ηγέτες ότι η ΕΕ είχε χάσει τρισεκατομμύρια ευρώ οικονομικής ανάπτυξης μεταξύ 2007 και 2010 λόγω της κρίσης⁽⁹⁾.

2.7 Σύμφωνα με το ΔΝΤ, στο τέλος του 2010, οι Ηνωμένες Πολιτείες και επτά ευρωπαϊκές χώρες ανέκτησαν σχεδόν το ένα τρίτο του δημόσιου κόστους από τις διασώσεις τραπεζών από την αρχή της κρίσης (1,8 τρισεκατομμύρια από τα 5,2 τρισεκ. δολάρια). Το υπόλοιπο θα μπορούσε να ανακτηθεί σχεδόν στο σύνολό του τα επόμενα χρόνια μέσω επιβολής φόρων ή άλλων πρωτοβουλιών, εκτός αν εμποδιστεί από τις επιπτώσεις μιας νέας ύφεσης εξαιτίας μιας νέας τραπεζικής κρίσης λόγω του χρέους.

2.8 Ο χάρτης πορείας καθορίζει συγκεκριμένες ημερομηνίες θέσης σε ισχύ της εποπτείας στην ευρωζώνη⁽¹⁰⁾, αλλά όχι για το σύνολο του ΕΕΜ ή του ΕΜΕ, παρόλο που η Επιτροπή θεωρεί τον πρώτο ιδιαίτερα σημαντικό για τη σταθεροποίηση της κατάστασης και προαπαιτούμενο για την άμεση κεφαλαιοποίηση των τραπεζών από τον ΕΜΣ.

2.9 Τέλος, προκειμένου να ολοκληρωθούν οι διεργασίες της τραπεζικής ένωσης, είναι απαραίτητο να επιταχυνθούν και να ενισχυθούν οι πρωτοβουλίες που εξετάζει η Επιτροπή: ρύθμιση του σκιώδους τραπεζικού συστήματος (IP/12/253), ενίσχυση της αξιοπιστίας των αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας (IP/11/1355), αυστηρότεροι κανόνες για τα αμοιβαία κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (IP/09/669), ανοικτές πωλήσεις (IP/10/1126), παράγωγα (IP/10/1125), ανάσχεση των ανεύθυνων πρακτικών στις τράπεζες αμοιβές (IP/09/1120), μεταρρύθμιση των τομέων ελέγχου (IP/11/1480) και λογιστικής (IP/11/1238). Είναι επίσης σημαντικό να συνεκτιμηθούν οι συστάσεις της ΕΟΚΕ σχετικά με την εξάλειψη των φορολογικών παραδείσων⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ Βλ. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), *Financial Integration in Europe*, Απρίλιος 2012, και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *European Financial Stability and Integration Report 2011*, Απρίλιος 2012, και EFSIR 2010, Μάιος 2011.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/barroso_european_council_23_october_2011_el.pdf

⁽¹⁰⁾ 1η Ιουλίου 2013 για τις πιο σημαντικές συστημικές ευρωπαϊκές τράπεζες και 1 Ιανουαρίου 2014 για όλες τις άλλες, έτσι ώστε την 1 Ιανουαρίου 2014 όλες οι τράπεζες της ευρωζώνης να υπόκεινται σε κεντρική εποπτεία.

⁽¹¹⁾ Βλ. Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Φορολογικοί και χρηματοπιστωτικοί παράδεισοι, απειλή για την εσωτερική αγορά της ΕΕ», ΕΕ C 229, 31.07.2012, σ. 7

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Το αυξανόμενο κόστος της κρίσης στην ΕΕ⁽¹²⁾ επιδείνωσε τις ανισορροπίες και τις ασυμμετρίες μεταξύ των διαφόρων μερών, με αποτέλεσμα την απώλεια της αποτελεσματικότητας πολύ σημαντικών πολιτικών που ορίζονται από τις Συνθήκες όπως η νομισματική, η εμπορική, η πολιτική συνοχής και βιωσιμότητας, με συνέπεια τον κατακερματισμό των χρηματοπιστωτικών και τραπεζικών αγορών και το διευρυνόμενο χάσμα με τους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020 για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και τη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης⁽¹³⁾. Ενώ για ορισμένες χώρες μειώθηκε το κόστος δανειοδότησης, οι χώρες που αντιμετωπίζουν τις ισχυρότερες κρίσεις χρέους αύξησαν τις δημόσιες δαπάνες τους για τοκοχρεωλύσια και αναγκάστηκαν να μειώσουν τους μισθούς στο δημόσιο τομέα, τις συντάξεις, τις δαπάνες για την εκπαίδευση, την υγεία και τις επενδύσεις σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές⁽¹⁴⁾.

3.2 Η απαραίτητη ενίσχυση των δημοκρατικών διαδικασιών πρέπει να είναι συμβατή με το στόχο της τραπεζικής ένωσης και να διευκολύνει την τραπεζική διαμεσολάβηση μεταξύ αποταμιεύσεων και επενδύσεων, πρωταρχική λειτουργία των τραπεζών, η οποία ενέχει τον έλεγχο της τεχνικής αποτελεσματικότητας και της αποτελεσματικής κατανομής πόρων, συμβάλλοντας στις αρχές του δικαίου της ΕΕ και επηρεάζοντας ελευθερίες και συμφέροντα του συνόλου των πολιτών.

3.3 Παρά το γεγονός ότι, από την έναρξη της κρίσης, ελήφθησαν πολλά μέτρα για να αποφευχθεί ότι η απώλεια εμπιστοσύνης στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα επηρεάσει το δημόσιο χρέος των χωρών της ευρωζώνης, αυτός ο φαύλος κύκλος δεν έχει ακόμη διαρραγεί. Συνεπώς, προκειμένου τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να επιστρέψουν στο ρόλο της διαμεσολάβησης μεταξύ αποταμιεύσεων και επενδύσεων, η οικονομική θεωρία συμβουλεύει την ανάπτυξη πολιτικών αναδιανομής, θετικής και όχι αρνητικής, όπως κοινοί μηχανισμοί έκδοσης χρεογράφων ή δημοσιονομικές μεταβιβάσεις, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κύκλοι που δημιουργούν ασύμμετρες κρίσεις⁽¹⁵⁾.

3.4 Σύμφωνα με τις τελευταίες εκδόσεις του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, οι εργασίες για την προώθηση της διαφάνειας και τη μείωση των κινδύνων που επηρεάζουν το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα είναι ιδιαίτερα συμβατές με τις προσπάθειες της ΕΕ για οικονομική και ψηφιακή ένταξη και την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών και ενισχύουν περαιτέρω την στρατηγική Ευρώπη 2020.

3.5 Τελικά, η ενίσχυση του δημοκρατικού ελέγχου πρέπει να συμβάλει στην προώθηση τόσο της συμμόρφωσης με τις συνθήκες και τις αρχές, όσο και να **συνδυάσει την τραπεζική ένωση με τη στρατηγική Ευρώπη 2020**, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για το μέλλον του πολιτικού σχεδιασμού.

⁽¹²⁾ Douglas Elliott, Suzanne Salloy, André Oliveira Santos, *Assessing the Cost of Financial Regulation*, ΔΝΤ.

⁽¹³⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/index_el.htm

⁽¹⁴⁾ ΔΝΤ, *Safer Global Financial System Still Under Construction*, *Global Financial Stability Report*, 2012.

⁽¹⁵⁾ *Completing the Euro*, Report of the Tommaso Padoa-Schioppa Group, Ιούνιος 2012.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί **τον οδικό χάρτη** που πρότεινε η Επιτροπή **κατάλληλη συμβολή στην ευρωπαϊκή διακυβέρνηση**, και συμφωνεί με την ανάγκη και **τον επείγοντα χαρακτήρα των δύο νέων νομοθετικών πράξεων**, καθώς και με τις επικείμενες δράσεις που έχουν ανακοινωθεί, οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για την ανατροφή της έλλειψης εμπιστοσύνης στο ευρώ και στο μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.2 Ο πρωταρχικός στόχος του ΕΕΜ πρέπει να είναι να επιτευχθεί μια πιο αποτελεσματική κεντρική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων από αυτήν που ασκείται από το υφιστάμενο δίκτυο εθνικών αρχών καθώς και να εξασφαλιστεί ότι λειτουργεί σύμφωνα με τον ΕΜΕ, αποφεύγοντας τις πολιτικές πτυχές που απορρέουν από την απόφαση για εκκαθάριση μιας τράπεζας.

4.3 Πολυάριθμοι λόγοι καθιστούν την ΕΚΤ το πλέον κατάλληλο όργανο για να συγκεντρώσει την εποπτεία: το δίκτυό της, η ανεξαρτησία της και το γεγονός ότι τούτο προβλέπεται από τη ΣΛΕΕ, έτσι ώστε να μην χρειάζεται τροποποίηση της Συνθήκης για την επίτευξη εποπτείας υψηλής ποιότητας.

4.4 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει να διατηρήσουν οι εθνικές εποπτικές αρχές τις εξουσίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της τρομοκρατίας, σύμφωνα με την οδηγία 2005/60/ΕΚ⁽¹⁶⁾, καθώς και για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων χωρών. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ ζητεί τον αποκλεισμό από τον ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης των χωρών οι οποίες – για διάφορους λόγους – αδυνατούν να εφαρμόσουν αυστηρά την οδηγία. Επίσης, για να διευκολυνθεί η λειτουργία κεντρικής εποπτείας, πρέπει να επιταχυνθεί η τροποποίηση των καταστατικών των σχετικών εθνικών κεντρικών τραπεζών, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες διαβιβάζονται χωρίς παρεμβολές.

4.5 Τα νεοσυσταθέντα όργανα οφείλουν να θεσπίσουν κανόνες σχετικά ψηφοφορίας, ούτως ώστε να αποκλείονται τα μέλη που ενδεχομένως να βρίσκονται σε καθεστώς σύγκρουσης συμφερόντων. Η ανεξαρτησία και η υπευθυνότητα των ατόμων που βρίσκονται σε ανώτερες θέσεις πρέπει να συνοδεύονται από κυρώσεις εναντίον εκείνων οι οποίοι παραβαίνουν τους κανόνες, εάν λάβουμε υπόψη τη ζημία που προκαλούν οι παραβάσεις αυτές σε τράπεζες και στην ορθή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και στην οικονομία, στις επιχειρήσεις και στους πολίτες.

4.6 Ο χρηματοπιστωτικός τομέας αντιδρά στο νέο κανονιστικό πλαίσιο με τη διαμόρφωση νέων προϊόντων που παρακάμπτουν τους νέους κανόνες. Στις πιο πρόσφατες εκδόσεις του, το ΔΝΤ προειδοποιεί για ένα νέο κύμα χρηματοπιστωτικής καινοτομίας, σε ορισμένες περιπτώσεις παρόμοιο με αυτό που προκάλεσε την τρέχουσα κρίση. Συνεπώς, οι δαπάνες κεντρικής εποπτείας πρέπει να αντικατοπτρίζουν το προφίλ κινδύνου των διαφόρων φορέων, έτσι ώστε να μην επιβαρύνονται οι φορείς που δεν ακολουθούν τέτοιες πρακτικές.

4.7 Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί, επομένως, για τον σαφή κίνδυνο επέκτασης του σκιάδους τραπεζικού συστήματος στην ΕΕ, το οποίο θα ανταχθεί και πάλι στις δύο λειτουργίες του χρηματοπιστωτικού τομέα και στις αρχές, τις αξίες και τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ.

4.8 Προκειμένου να μεγιστοποιηθούν οι ευκαιρίες, η νέα ευρωπαϊκή τραπεζική ένωση θα πρέπει να συνεργαστεί στενότερα με άλλες υφιστάμενες ή μελλοντικές ενώσεις έτσι ώστε να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι δυνατότητες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ιδίως των πιο παγκοσμιοποιημένων από αυτά, και ιδιαίτερα εκείνων που βρίσκονται πιο κοντά, έχουν ήδη συνδεθεί ή εξαρτώνται από το ευρώ (ήδη άμεσα ή έμμεσα, το ευρώ είναι το νόμισμα περισσότερων από 50 χωρών).

Βρυξέλλες, 15 Νοεμβρίου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON

⁽¹⁶⁾ Βλ. επίσης τις γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες: ΕΕ C 75, 15.03.2000, σ. 22 και ΕΕ C 267, 27.10.2005, σ. 30.